

Zápis ze schůze ČNKA konané 4. 2. 2026 od 11.00 v Praze-Spořilově

Přítomni za končící komitét: J. Palouš (předseda), M. Švanda (tajemník), M. Bárta, J. Borovička, S. Ehlerová, P. Hadrava, V. Karas, J. Kovář, O. Pejcha, M. Prouza, L. Šubr

Přítomni za nový komitét: M. Bursa, M. Švanda, M. Bárta, S. Ehlerová, V. Karas, J. Kovář, J. Krtička, O. Pejcha, M. Prouza, J. Svoboda (online), L. Šubr, N. Werner, M. Zajaček

Omluveni: J. Grygar, Z. Mikulášek (místopředseda končícího komitétu)

Hosté: J. Kubát (zástupce ČR v Radě ředitelů A&A), V. Pavlík

Program jednání:

1. *Uvítání a kontrola zápisu z minulé schůze*
2. *Výroční zpráva za rok 2025 a hlášení pro RVS*
3. *IAU Membership – přihlášky juniorních a řádných členů*
4. *Astronomy & Astrophysics – otázka nižšího počtu publikací*
5. *ASTRONET*
6. *EAS*
7. *ESO a VESO*
8. *Výsledky voleb*
9. *Schůze ČNKA v novém složení a volby funkcionářů*
10. *Různé*

- I. **Zahájení schůze** Schůzi zahájil stávající předseda ČNKA J. Palouš v 11.00 hodin přivítáním přítomných. Z prezenční listiny vyplynulo, že je přítomna nadpoloviční většina členů končícího komitétu, a jednání je tedy usnášeníschopné. J. Palouš též přivítal členy nového komitétu vzešlého z proběhlých voleb a krátce osvětlil program zasedání. Program schůze byl schválen bez připomínek. Následně byla provedena kontrola zápisu z minulé schůze, který byl rovněž schválen bez připomínek.
- II. **Výroční zpráva a hlášení pro RVS** Výroční zpráva za rok 2025 byla schválena bez připomínek, ostatně členové komitétu ji měli k dispozici k připomínkám ještě před jejím odevzdáním zřizovateli. S. Ehlerová dále informovala o obsahu formuláře pro Radu vědeckých společností (RVS), vysvětlila jeho význam a stručně shrnula odevzdané položky. J. Palouš doplnil, že členství České republiky v Mezinárodní astronomické unii (IAU) představuje z pohledu nákladů v rámci RVS poměrně vysokou položku, přibližně 13 000 EUR ročně, a je tedy v zájmu ČNKA odevzdávat povinné výstupy v odpovídající kvalitě.
- III. **Členství v IAU** J. Palouš představil nové kandidáty na členství v IAU, kteří podali přihlášky prostřednictvím webového formuláře. Proběhla krátká diskuse o novinkách v systému přihlašování, které souvisejí s reorganizací kanceláře IAU. O jednotlivých kandidátech proběhla diskuse. Představeni byli: Jan Benáček (referuje M. Bárta), Vojtěch Witzany (referuje O. Pejcha, V. Karas, M. Prouza – s důrazem na jeho významnou roli při budování národní výzkumné infrastruktury pro detekci gravitačních vln), Adriana Pisarčíková (J. Borovička), Konstantinos Kouroumpatzakis (S. Ehlerová), Aashiya Anitha Shaji

(S. Ehlerová), Marzena Sniegowska (V. Karas, M. Zajaček), Supriya Hebbur Dayananda (M. Bárta, M. Švanda), Fatemeh Kayanikhoo (J. Kovář) a Tomáš Gráf (J. Kovář, M. Švanda). Všichni navržené kandidáti byli schváleni a jejich přihlášky předány sekretariátu IAU. Součástí bodu byla také diskuse o statutu neaktivních členů IAU, kdy na nedávné volební kandidátce bylo nemalé procento zjevně již neaktivních členů. Tento problém by mohl být probírán komitétem v novém složení.

- IV. **Astronomy & Astrophysics** J. Kubát informoval o aktuálním dění kolem časopisu Astronomy & Astrophysics. K otázce zvýšeného počtu zamítnutých článků, které byly diskutovány posledně, uvedl, že konkrétní případy nelze jednoduše dohledat. Nové statistiky budou k dispozici až na příštím zasedání Rady ředitelů, takže zatím nelze posoudit, zda se jedná o systematický trend či pouze výkyv. Jiří Kubát dále oznámil, že hodlá ukončit své působení v Radě ředitelů, jak avizoval již před mnoha měsíci. Připomněl, že hlavní náplní práce Rady je především dohled nad rozpočtem a strategickým směřováním časopisu a jmenování editorů. Jmenování nového zástupce z České republiky provede statutární zástupce právnické osoby, která je smluvní stranou dohody o A&A, což je ASU AV ČR. ČNKA doporučil jako nového reprezentanta přítomného Václava Pavlíka. M. Bursa (ředitel ASU) doporučení vzal na vědomí a přislíbil zajištění administrativních kroků. V. Pavlík nominaci přijal. Komitét poděkoval J. Kubátovi za jeho dlouholetou a úspěšnou reprezentaci České republiky.
- V. **ASTRONET** Informaci o aktivitách ASTRONETu přednesl V. Karas. Uvedl, že zápis z posledního jednání (4. 11. 2025) byl rozeslán s předstihem. Celková aktivita sítě je v současnosti nízká a instituce se spíše orientují na užší spolupráci s Evropskou astronomickou společností (EAS). Z české strany zřejmě existuje zájem především o pracovní skupinu malých dalekohledů, avšak ani zde není zaznamenána výrazná aktivita. Probíhá projednávání nového Memoranda o porozumění. Příští schůze se uskuteční začátkem března on-line, následně pak prezenčně v rámci červencového výročního setkání EAS. Agenda ASTRONETu pokračuje, pro nás i nadále v kategorii pozorovatele.
- VI. **EAS** O. Pejcha informoval o činnosti EAS, která sdružuje národní astronomické společnosti v Evropě a blízkém okolí. Připomněl, že nejsnazší cestou k individuálnímu členství je vstup do národní společnosti, čímž se člen může stát i členem EAS bez nutnosti úhrady členského poplatku. O. Pejcha, S. Ehlerová a M. Švanda porovnávali české astronomy, kteří jsou členy IAU, ČAS a EAS s cílem oslovit zejména ty členy ČAS, kteří by mohli být perspektivními členy společnosti evropské. O. Pejcha zmínil, že největší zájem nových členů je vždy před výročním zasedáním, proto vyzval, aby se případní zájemci hlásili spíše dříve. O. Pejcha může být kontaktní osobou pro nové zájemce o členství v EAS. Vedení EAS je voleno všemi členy; v současnosti probíhá finalizace kandidátů na nové funkční období. Dvakrát ročně se konají setkání zástupců národních společností, naposledy se uskutečnilo v Garchingu. Mezi probírané novinky patří spuštění nových webových stránek a nového loga. Byl představen nový typ členství – Affiliate membership, určený pro společnosti platící odstupňovaný členský poplatek spojený s určitými benefity. Česká astronomická společnost je Affiliate society s ročním poplatkem přibližně 1 000 EUR. Diskutovány byly také výroční konference EAS, hledání míst konání pro roky 2030 a 2031, agenda Dark and Quiet Skies a snahy o její prosazení na úrovni Evropského parlamentu. Tato snaha závisí především na tom, zda se podaří mezi europoslanci najít někoho, kdo by si tuto agendu zašitil. V tomto smyslu byly osloveny národní společnosti, aby oslovily své národní europoslance. Dále pak EAS bude od národních společností shromažďovat seznamy evropských infrastruktur ohrožených rozvojem satelitních megakonstelací, které budou následně předloženy Evropskému parlamentu. Zmíněny byly ceny EAS (MERAC, Tycho Brahe, Fritz Zwicky) a nová cena EAS Fellows, která bude udělována vědcům, kteří se zasloužili o rozvoj astronomie v Evropě. Dále byla představena činnost Wilhelm und Else Heraeus-EAS Early Career Researchers in Astronomy, včetně plánovaných letních škol v letech 2026–2028. Právě v roce 2028 by se tato škola mohla konat v ČR, přičemž jejím

tématem by mohla být stelární astronomie. EAS také pracuje na strategickém dokumentu priorit, který byl před schůzí ČNKA také rozšířen emailem mezi zástupce přidružených společností. Ze strany ČNKA přišla připomínka s návrhem užší vazby na ASTRONET. Vedení EAS se bude snažit skrz svého zástupce v ASTRONETu prosazovat zájmy evropské astronomické komunity a tím zajistit, aby ASTRONET mohl dostát svým původním záměrům.

- VII. **ESO a VESO** S. Ehlerová informovala o dění v ESO a VESO. Na podzimním zasedání byl jmenován nový generální ředitel ESO A. Kaufer, který se ujme funkce 1. srpna 2026. Bylo uvedeno, že se pravděpodobně podařilo vyřešit problém s plánovaným projektem výroby „zeleného vodíku“ v blízkosti observatoře Paranal, firma se dle svého vyjádření bude soustředit na jiné alternativní zdroje energie a objekt potenciálně ohrožující pozorovací podmínky na Paranalu nepostaví. Dále byl zmíněn přechod výzev k podávání pozorovacích návrhů na roční cyklus, přičemž na vyhodnocení dopadů této změny je zatím příliš brzy. V blízké době bude znovu vyhlášen program MŠMT/ESO na střednědobé pobyty v ESO, který je dlouhodobě hodnocen jako velmi úspěšný. Rozvíjí se projekt CTAO; podle M. Prouzy se již buduje infrastruktura jižní větve, čtyři střední teleskopy jsou dokončeny, jejich instalace se očekává letos a první světlo pak v následujícím roce. U radiointerferometru ALMA probíhá významný upgrade (WSU – Wide-band Sensitivity Upgrade), včetně modernizace hlavního korelátoru.
- VIII. **Volby ČNKA** Volby komitétu pro období 2026–2031 proběhly mezi 7. a 25. lednem 2026 pomocí volebního systému Akademie věd. Výsledková listina je přílohou tohoto zápisu. J. Palouš konstatoval, že došlo k přirozené generační obměně komitétu, což vnímá jako pozitivní zprávu. Nový komitét byl na jednání přítomen. V následné diskusi zazněly podněty k úloze ČNKA, zejména v oblasti správy členství v IAU, koordinace velkých výzkumných infrastruktur, transparentního obsazování pozic v mezinárodních organizacích (např. ESO, ESA, ale i mnoha dalších) a zlepšení informovanosti české astronomické komunity.
- IX. **Volby funkcionářů** Proběhly volby předsednictva nového komitétu. Předsedou byl navržen a zvolen V. Karas (12 hlasů pro, 0 proti, 1 se zdržel). Místopředsedou byl zvolen N. Werner (12 pro, 0 proti, 1 se zdržel). Tajemníkem byl zvolen M. Švanda (12 pro, 0 proti, 1 se zdržel). Volby byly shledány platnými, kandidáti své nominace přijali. J. Palouš poděkoval končícímu komitétu. M. Švanda osloví zřizovatele s prosbou o vystavení jmenovacích dekretů.
Stalo se po zasedání: Podle výsledků voleb J. Palouš oznámil jména nových funkcionářů ČNKA pařížské centrále IAU.
- X. **Různé** M. Zajaček informoval o plánovaném IAU sympoziu č. 205 “Traversing the Galactic Center in Space and Time”, které se bude konat 18. – 22. května 2026 v Brně. V této souvislosti navrhl možnost neformálního setkání komitétu, například ve čtvrtek 21. května v době polední přestávky.
- XI. Komitét poděkoval J. Paloušovi za jeho dlouholeté vedení ČNKA.

Jednání bylo ukončeno ve 13.25 hodin po projednání všech bodů programu.

Zapsal: M. Švanda
Ověřil: J. Palouš

Příloha: výsledek voleb

VÝSLEDKOVÁ LISTINA

Volby do ČNKA pro období 2026-2031

Počty hlasů:

Počet oprávněných voličů:	146
Z toho nadpoloviční většina:	74
Otevřeno lístků:	96
Odesláno lístků celkem:	85
- platných (volil aspoň v jednom koši):	85
- zdržel se hlasování (odevzdal prázdný lístek):	0

Kandidáti do ČNKA pro období 2026-2031

Volí se 8 členů.

Pavel Ambrož	3 hlasy	Anabella Araudo	5 hlasů
Miroslav Bárta	41 hlasů	Aleš Bezděk	3 hlasy
Martina Boháčová	3 hlasy	Abhijeet Borkar	3 hlasy
Jiří Borovička	16 hlasů	Miroslav Brož	12 hlasů
Petr Brož	5 hlasů	Svatopluk Civiš	1 hlas
Ondřej Čadek	0 hlasů	David Čapek	1 hlas
Michal Dovčiak	13 hlasů	Jaroslav Dudík	9 hlasů
Josef Ďurech	7 hlasů	Elena Dzifčáková	2 hlasy
Ivana Ebrová	4 hlasy	Soňa Ehlerová	39 hlasů
František Fárník	1 hlas	Petr Fatka	2 hlasy
Martin Ferus	2 hlasy	Jiří Grygar	4 hlasy
Petr Hadrava	6 hlasů	Josef Hanuš	6 hlasů
Petr Harmanec	2 hlasy	Petr Heinzl	10 hlasů
Ladislav Hejna	1 hlas	Tomáš Henych	2 hlasy
David Heyrovský	6 hlasů	Stanislav Hledík	0 hlasů
Jiří Horáček	1 hlas	René Hudec	2 hlasy
Ondřej Chrenko	3 hlasy	Pavel Jáchym	6 hlasů
Jan Janík	10 hlasů	Petr Jelínek	4 hlasy
Lucie Jílková	1 hlas	Bruno Jungwiert	8 hlasů
Petr Kabáth	18 hlasů	Vladimír Karas	22 hlasů
Marie Karjalainen	3 hlasy	Raine Karjalainen	0 hlasů
Marian Karlický	3 hlasy	Jana Kašparová	14 hlasů
Jaroslav Klokočník	0 hlasů	Miroslav Klvaňa	1 hlas
Daniela Korčáková	7 hlasů	Jan Kostelecký	1 hlas
Pavel Koten	7 hlasů	Pavel Kotrč	0 hlasů
Pavel Koubský	1 hlas	Jiří Krtička	20 hlasů
Jiří Kubát	5 hlasů	Brankica Kubátová	5 hlasů
Petr Kulháněk	8 hlasů	Devaky Kunneriath	0 hlasů
Petr Kurfürst	4 hlasy	Wenjuan Liu	0 hlasů

John Marek	0 hlasů	Eva Marková	2 hlasy
Olga Maryeva	4 hlasy	Hana Meszárossová	1 hlas
Zdeněk Mikulášek	9 hlasů	Zdeněk Moravec	1 hlas
Jan Novotný	0 hlasů	Jan Palouš	12 hlasů
Ernst Paunzen	2 hlasy	Václav Pavlík	16 hlasů
Petr Pecina	1 hlas	Ondřej Pejcha	34 hlasů
Jiří Podolský	7 hlasů	Petr Pravec	2 hlasy
Timo Prusti	0 hlasů	Cyril Ron	3 hlasy
Adam Růžička	0 hlasů	Jakub Řípa	10 hlasů
Josef Sebera	2 hlasy	Oldřich Semerák	5 hlasů
Lukáš Shrbený	1 hlas	Jan Schee	0 hlasů
Peter Scheirich	9 hlasů	Pavol Schwartz	0 hlasů
Marek Skarka	11 hlasů	Petr Slaný	0 hlasů
Michal Sobotka	0 hlasů	Pavel Spurný	3 hlasy
Zdeněk Stuchlík	2 hlasy	Jiří Svoboda	25 hlasů
Zdislav Šíma	1 hlas	Vojtěch Šimon	1 hlas
Petr Škoda	1 hlas	Miroslav Šlechta	1 hlas
Martin Šolc	0 hlasů	Vladimír Štefl	1 hlas
Jiří Štěpán	1 hlas	Michal Švanda	41 hlasů
Jiří Švestka	0 hlasů	Rhys Taylor	3 hlasy
Jana Tichá	4 hlasy	Gabriel Török	4 hlasy
Marek Vandas	0 hlasů	Michal Varady	6 hlasů
Vlastimil Vojáček	0 hlasů	David Vokrouhlický	9 hlasů
Viktor Votruba	0 hlasů	Norbert Werner	28 hlasů
Marek Wolf	7 hlasů	Richard Wünsch	13 hlasů
Maciej Zapiór	1 hlas	Petr Zasche	3 hlasy
Miroslav Zejda	11 hlasů		

Zdržel se hlasování v tomto koši:

0